

Excellentie,

Bij dezen dient ondergetekende zijn zienswijze in tegen uw voornemen om de jacht op haas en/of konijn geheel of in een aantal provincies te sluiten. Ik ben tegen dit voornemen omdat ik van mening ben dat op grond van verkeerde data en verkeerde veronderstellingen gedacht wordt dat daarmee de hazenpopulatie in Nederland nog beter zou worden en verzoek u van uw voornemen af te zien.

In de vele ingediende zienswijzen op deze internetconsultatie wordt door jagers onderbouwd beargumenteerd hoe zij feitelijk gebiedsgericht invulling gegeven aan fauna- en biotoopbeheer in Nederland. Ik kan mij daar slechts bij aansluiten gezien het feit dat de uren dat onze jachtcombinatie in het jachtveld bezig is met bloemrijke akkerranden inzaaien, eendenkorven plaatsen, dieren observeren en tellen qua tijd en omvang veel meer is dan de momenten dat tijdens het jachtseizoen feitelijk gejaagd wordt op dieren.

Afschaffing jacht of tijdelijk verbod lost “probleem” niet op

Door tegenstanders van de jacht wordt vaak het beeld geschetst alsof gedurende het jachtseizoen meerdere keren hetzelfde perceel op hazen wordt gejaagd hetgeen niet de praktijk is. Ikzelf ken geen enkele jachtcombinatie in Nederland die gedurende het circa 3 maanden durende jachtseizoen op hetzelfde perceel meer dan 1 hazenjacht organiseert.

De meeste jagers die niet zelf eigenaar van de grond zijn gaan telkens voor minimaal 6 jaar en maximaal 12 jaar jachthuurovereenkomsten aan. Je zou als jager dan wel gek zijn om in enig jaar te veel hazen te schieten. In ons veld wordt Een gangbare insteek is bijv. maximaal 1/6 van alle hazen die men op een dag met het blote oog ziet (en dat zijn dus niet alle hazen die er daadwerkelijk zijn want je ziet niet alle hazen, dat blijkt wel uit de recente ervaringen met hazentellingen met warmtebeeldcamera's !).

Eveneens beaam ik dat gedurende de in ons jachtveld (Noordoostpolder) verrichte wildtellingen de afgelopen 5 jaren juist een stijging van de hazenpopulatie vast te stellen is. Zelfs de door de onderzoekers uit Wageningen gehanteerde door het CBS gecertificeerde onvolledige (zie hierna) telgegevens van Sovon en de Zoogdiervereniging is in de periode 2018 -2020 een landelijke stijging van de hazenpopulatie van maar liefst 29,1% geconstateerd !

Het is derhalve opmerkelijk dat zowel uit eigen ervaring maar ik ook van vele anderen verspreid over Nederland uit de praktijk verneem dat de hazenpopulatie juist de afgelopen 5 jaren gegroeid is en dus helemaal niet slecht gesteld is zoals door sommige partijen en in het uw aangeboden rapport “Staat van instandhouding haas en konijn” van de Universiteit Wageningen wordt gesteld.

Overigens wordt op pag. 66 in het laatste rapport van de Zoogdierenvereniging over de Rode lijst vermeld: <https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/2020-11/Basisrapport%20RL%20Zoogdieren%2001102020%20def.pdf>

"In een analyse van bepalende factoren op dichtheden van hazen in West-Europa werd geen effect van jacht op populatietrends gevonden (Smith et al., 2005)."

In het desbetreffende onderzoeksrapport uit 2005 van o.a. de Universiteit van Cambridge wordt geconcludeerd:

“The results do not provide evidence to suggest that field size, precipitation, temperature or hunting affect hare numbers.” (pag .11)

“Our results showed no relationship between hunting and numbers of hares.” (pag. 15)

https://www.researchgate.net/publication/30052409_A_quantitative_analysis_of_the_abundance_and_demography_of_European_hares_Lepus_europaeus_in_relation_to_habitat_type_intensity_of_agriculture_and_climate

Bovenstaande geeft aan dat de jacht op hazen, zoals deze in West-Europa wordt uitgeoefend, in tegenstelling tot wanneer er sprake zou zijn van geen regulatie of extreme stroperij (wat illegaal is), geen negatieve invloed heeft op de populatie hazen. De uitdaging is een te bereiken verbetering zit in biotoopverbetering zoals de onderzoekers uit Wageningen zelf ook concluderen.

Grote vraagtekens bij gehanteerde gegevens en conclusies

Vanuit mijn eigen telervaringen van de wildsoorten en reeën en ook als afgestudeerde van de Hogeschool Van Hall Larenstein in de afstudeerrichting bos & natuurbeheer stel ik de volgende vraagtekens bij de door de Universiteit Wageningen verzamelde en geraadpleegde gegevens en de daaruit getrokken conclusies.

1. Vrijwel geen telgebieden Sovon / Zoogdiervereniging in de meest geschikte gebieden voor hazen

In de “Telganger november 2021” van de Zoogdierenvereniging wordt op pag. 25 een kaart weergegeven van de door Sovon en Zoogdierenvereniging gehanteerde telgebieden sinds 1994 en de daaruit ontvangen gegevens van zoogdieren. Daaruit blijkt visueel dat in Noordwest Friesland, de kop van Noord-Holland, driekwart van Flevoland, de gehele Noordoost Polder, Twente en het Groene Hart in de periode 1994 tot en met 2020 überhaupt geen of amper telgebieden hebben gehad en dus geen tellingen door deze organisaties zijn verricht.

Wanneer men vervolgens de door de Universiteit Wageningen in hun rapport gemaakte HSI kaart voor meest geschikte gebieden voor hazen daarnaast legt (zie pag. 19), dan valt het op dat juist in de volgens dat model meest geschikte gebieden door deze organisaties de afgelopen 30 jaar niet is geteld. Zie https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/2021-11/Telganger_2021-2.pdf en

https://zoogdierwinkel.nl/sites/default/files/imce/nieuwesite/Winkel/pdf%20download/Telganger%20oktober%202018_0.pdf

Het is derhalve zeer discutabel om dan de voorhanden telgegevens van de voorjaarstellingen van de wildbeheereenheden terzijde te schuiven en niet te gebruiken die juist op 3 telmomenten over hetzelfde traject in een telgebied gedurende 2 dagen specifiek gericht zijn op de wildsoorten, zoals Haas.

2. BMP en MAS tellingen van Sovon zijn helemaal niet gericht op hazentellingen en vinden niet in elk telgebied plaats

Bij vogeltellingen is men gericht op vogels en de rest is toevallig “bijvangst”. De kwade indruk zou zelfs kunnen ontstaan dat vogeltellers die tegen de jacht zijn al helemaal niet hazen tellen onder het mom “hoe minder des te beter”.

Op de website van Sovon wordt in een bericht van 4 mei 2021 zelf expliciet vermeld dat “Bij het meetprogramma Dagactieve Zoogdieren telt een (toenemend) deel van de deelnemers aan de meetprogramma’s BMP en MUS de zoogdieren die ze in het veld tegenkomen.” Niet een groot deel of meer dan de helft telt dus in desbetreffende telgebieden maar slechts een “toenemend deel”. Dat geeft onomstotelijk aan dat van al die vele telgebieden de getelde aantallen hazen onvolledig en sterk aan de lage kant zijn. <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/ontwikkeling-van-haas-en-konijn-binnen-dagactieve-zoogdieren-bmpmus>

Exemplarisch is tevens de column van vogelteller de heer R. Ellenkamp die op grond van eigen ervaringen bij Sovon vogeltellingen een gedegen beeld geeft waar onzekere of onvolledige telgegevens die uiteindelijk door de Zoogdierverseniging en de onderzoekers van Wageningen opeens als de enige waarheid worden aangenomen.

“ Hazen niet ingevoerd

Sinds drie jaar ben ik teller van patrijzen voor Sovon in de Achterhoek. Ik vroeg vanmorgen wie naast patrijzen ook andere soorten invoert. Binnen een half uur reageerden zes tellers. Eentje voerde alles in, eentje enkel hazen want die had in zijn telgebied nog nooit een patrijs gezien en de overige vier voerden alleen patrijzen in. Ik denk dat in veel andere telgebieden het net zo gaat. Ik voer ze zelf sinds dit voorjaar wel in, omdat ik nu weet dat er overheidsbeleid op wordt gebaseerd. Maar erg wetenschappelijk zijn deze data natuurlijk niet. De onderzoekers concluderen echter omdat er een protocol ligt voor deze tellingen dat de kwaliteit van deze data zeer goed is en dus meegenomen kan worden. Het CBS heeft er vervolgens ook nog een stempel op gezet en dan is het waarheid.”
<https://www.vee-en-gewas.nl/artikel/466020-haas-en-konijn-met-twee-maten-bemeten/>

De denkfout die gemaakt wordt is om een door het CBS gecertificeerde methode die gemaakt is voor vogeltellingen waarvan het overgrote deel de zoogdieren niet eens telt te verheffen tot een in zekere mate van een betrouwbare “hazentelling” en die als fundament voor de trekken conclusies te hanteren.

3. NEM concludeert op basis van de onvolledige CBS/Sovon/Zoogdierverseniging tellingen wel een gunstige instaat houding van de Nederlandse hazenpopulatie

In het rapport van de Universiteit Wageningen (paragraaf 5.1.2.) wordt gesteld dat de staat van instandhouding van de populatie van hazen zeer ongunstig zou zijn omdat de gemiddelde jaarlijkse daling meer dan 1% zou bedragen.

Op grond van de door het CLO gepubliceerde gegevens van Sovon/Zoogdierverseniging (welke gecertificeerd zijn door het CBS) over de laatste 23 jaar wordt door de onderzoekers van Universiteit Wageningen geconcludeerd dat de hazenpopulatie gematigd zou zijn afgenomen. Bij raadpleging van de daadwerkelijk onderliggende gegevens van CLO komt echter een heel ander beeld naar voren. <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.clo.nl%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fdatasets%2Fc-1580-001g-clo-06-nl.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK>

De index wordt in 1997 op 100 gesteld en op 2020 op 71. Bij berekening van een jaarlijkse gemiddelde daling kom je (zoals de onderzoekers van Wageningen zelf ook stellen) jaarlijks op 1,26% uit.

De trendklassen voor deze data zijn door het NEM als volgt ingedeeld:

Bron: NEM (Soortenorganisaties, CBS)
Trendklasse: Matig: <5% /jaar
Sterk: >5% /jaar
Stabiel: niet significant, maar zeker <5% /jaar
Onzeker: niet significant, maar mogelijk >5% /jaar

Een jaarlijkse daling van meer circa 1% op basis van een lineaire trend hoeft niet meteen significant te zijn. Daarnaast valt of staat de hele discussie van welk getal als gunstige referentie voor de totale hazenpopulatie dient te worden uitgegaan. In paragraaf 5.1.4.3. van het onderzoeksrapport uit Wageningen wordt gesteld dat er geen significante veranderingen in zowel verspreiding als voor de populatie te verwachten zijn, waarbij dan vervolgens aan de hand van een "kortetermijntrend" met een afname van 1,4% het wel als zeer ongunstig wordt beoordeeld.

Wanneer men echter naar de laatste 3 gepubliceerde jaren (2018-2020) door het CBS gecertificeerde data kijkt, dan ziet men dat de index Haas van 55 naar 71 gestegen. Een stijging van maar liefst 29,1% (jaarlijkse stijging gemiddeld 9,7%) !

Dus zelfs aan de hand van de door het CBS gecertificeerde onvolledige telgegevens van Sovon/Zoogdiervereniging over de periode 1994-2020 dient de hazenpopulatie aan de hand van de door het NEM gehanteerde trendklassen als stabiel te worden geclassificeerd en niet als matig.

4. Meer verbieden leidt tevens tot afname maatschappelijk draagvlak vrijwilligers en biodiversiteit

Tot slot wordt in het rapport van de Universiteit Wageningen geen enkele rekening gehouden met het aspect hoe sociaaleconomische aspecten zich verhouden tot beschermde diersoorten of beschermde gebieden voor desbetreffende diersoort.

Uit het wereldwijde onderzoek "A global assessment of the social and conservation outcomes of protected areas" (2015, J. A. Oldekop,*† G. Holmes,‡ W. E. Harris,§ and K. L. Evans <https://conbio.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/cobi.12568>) blijkt dat:

"beschermde gebieden waarin sociaaleconomische voordelen werden gerapporteerd, ook meer kans hadden om positieve instandhoudingsresultaten te rapporteren en deze sociaaleconomische voordelen zich vaker voordeden wanneer beschermde gebieden erin slaagden om duurzaam gebruik van hulpbronnen te bevorderen in plaats van striktere bescherming van biologische hulpbronnen af te dwingen. Hoewel strikte bescherming onder bepaalde omstandigheden nodig kan zijn (bijv. Extreme stroperijdruk), suggereren onze resultaten sterk dat instandhoudingsinitiatieven moeten overwegen of het afdwingen van strikte bescherming van de exploitatie van natuurlijke hulpbronnen essentieel is voor de bescherming van de biodiversiteit."

Dit is precies waar het ook gaat om waar heel veel jagers mee bezig zijn. Als de jacht op hazen of andere wildsoorten wordt afgeschaft, dan gaat dat naar alle verwachting niet tot een aanzienlijk (nog) hogere populatie leiden en het gevolg zal zijn dat er veel minder vrijwilligers zich zullen inzetten voor biotoopbeheer en/of predatorenbeheer wat juist wel de oplossing is.

Hoogachtend,

ing. S. te D.